

OBSAH.

Strana

*Buditelům našim. — Eliška Krásnohorská IX

Část první.

Výbor z české literatury doby nové

od doby národního obrození až do roku 1848.

I. Josef Dobrovský (1753—1829).	
1. <i>Čech neb Čechové odkud tak sluji?</i>	1
2. <i>Zevrubná učebnice českého jazyka.</i> Analogický pravopis	3
II. Antonín Jaroslav Puchmajer (1769—1820).	
1. <i>Óda o velikosti božské</i>	4
2. <i>Bajka</i>	6
3. <i>Knihy</i>	6
III. Josef Jungmann (1773—1847).	
1. <i>Oldřich a Božena</i>	7
2. <i>Píseň o zvonu.</i> (Z Schillera.)	9
3. <i>Z Miltonova duchovního eposu „Ztracený ráj“</i>	10
4. <i>Slovesnost aneb Náuka o výmluvnosti prosaické, básnické i řečnické.</i> a) O postavení a úloze českého spisovatelstva	12
b) Obohacování jazyka českého	14
c) Jak překládati?	16
IV. Rukopisy.	
1. <i>Píseň Vyšehradská</i> (1816)	17
2. <i>Rukopis Královédvorský</i> (1817) a) Jaroslav	17
b) Opuštěná	24
c) Skřivánek	24
3. <i>Rukopis Zelenohorský</i> (1818) Libušin soud	25
V. Jan Kollár (1793—1852).	
1. <i>Slávy dcera</i> (1821, 1824, 1832). A. Předzpěv	27
B. Znělky	30
2. <i>Nápisy</i>	36
VI. Ján Hollý (1785—1849).	
1. <i>Svatopluk.</i> (Spev dvanástý.)	37
2. <i>Ódy.</i> Na slovenský národ	41

VII. František Palacký (1798—1876).

1. *Dějiny národu Českého v Čechách a v Moravě.*

A. Z Úvodu:

a) Čechy a Morava — přírodní podklad českých dějin 42

b) O dějepisu vůbec a o smyslu českých dějin 45

B. Bitva u Domažlic (14. srpna 1431) 47

VIII. Pavel Josef Šafařík (1795—1861).

1. *Tatranská Múza s lyrou slovanskou.*

Jiskra božství 49

2. *Slovanské starožítosti* (1837).

a) Příčiny chudosti zpráv o Staroslovanech 50

b) O povaze Staroslovánův 53

3. *O jazyce československém* (1846) 56

IX. František Ladislav Čelakovský (1799—1852).

1. *Básně smíšené.*

a) Společná píseň 59

b) Znělka 60

2. *Ohlas písní ruských.* (Četba souvislá.)3. *Ohlas písní českých:*

Vnoučata k dědečkovi 61

Dárek z lásky 61

Což je víc? 61

Český sedlák 61

Vrchní z Kozlova 62

Kalendár a ne farár 62

4. *Epigramy*a) *Nápisy* . . . . . 62b) *Kvítí* . . . . . 635. *Růže stolistá* 64

X. Karel Hynek Mácha (1810—1836).

1. *Z básní drobných.*

Připis básní 67

Píseň 67

Pomněnka 67

Noc 68

Bez nadpisu 68

2. *Máj.* (Četba souvislá.)3. *Cikáni* 70

XI. Karel Jaromír Erben (1811—1870).

1. *Kytice.*

a) Materidouška 74

b) Věstkyně 75

2. *Prostonárodní písně a říkadla.*

O písní národní 78

XII. Karel Havlíček Borovský (1821—1856).

1. *Ze smíšených básní.*

Zdvihni se, zdvihni 80

Tys bratr náš 80

Špaček, básník a osel pod lipou 81

Fiala 81

Mně se všecko zdá 82

2. *Z překladů.*

Naše barvy a náš prapor. (Z Malisze.) 82

3. *Epigramy* . . . . . 834. *Křest sv. Vladimíra.* (Zpěv I.) . . . . . 855. *Z novinářských článků.*

a) Národ v historické chvíli 87

b) Z posudku Vocelova „Labyrintu slávy“ 88

c) O čem a jak psáti do novin 89

d) Odpovědnost tisku 91

*

*Romance o jaře 1848. — Jan Neruda 92

Část druhá.

I. **Vybrané ukázky světové poesie romantické.**A. *Epos moderní (reflexivní).*

1. Childe Haroldova pouť. — George Gordon Byron. (Přel. Eliška Krásnohorská.)

a) U Lemanského jezera (III.) 94

b) Childe Harold v Římě (IV.) 97

2. Jevgenij Oněgin. — Alexander Sergejevič Puškin. (Přel. V. A. Jung.)

a) Oněgin a Lenskij (II.) 101

b) Taťanino psaní Oněginu (III.) 103

c) Po smrti Lenského (VII.) 104

d) Po letech (VIII.) 105

B. *Epos idylický.*

3. Pan Tadeáš. — Adam Mickiewicz. (Přel. Eliška Krásnohorská.)

a) Návrat mladého pána. (I.) 106

b) Hon na medvěda. (IV.) 110

II. Vybrané ukázky epické prózy

(novela a román).

A. Obrázek. — Povědka.

4. Miniatura. — Gabriela Preissová 113
 5. Přepadení. — Frant. X. Svoboda 115
 6. Staré dobré právo dívčí. — Frant. Sláma 118
 7. Také Štědrý večer. — Matěj Anastasia Šimáček 121

B. Humoreska.

8. Losos mého pradědečka. — Svatopluk Čech 126

C. Humoristický román.

9. Klub Pickwickův. — Charles Dickens. Přel. Jiří Ščerbinský 131

D. Novela.

10. Jak si pan Vorel nakouřil pěnovku. — Jan Neruda 135
 11. Ve stohu. — Josef K. Šlejhar 138

E. Povědka s látkou životopisnou.

12. Pomněnky s hrobu nejstaršího Čecha. — Jos. Kajetán Tyl 141

F. Historická povídka a román.

13. Dokonáno jest. — Václav Beneš-Třebízský 145
 14. V cizích službách. — Alois Jirásek 147
 15. Adam Šangala. — Jégé. (Lad. Nadáši.) 152

G. Kolektivní román jako charakteristika doby.

16. Prosinec. — Viktor Dyk 157
 17. Úder. — Božena Benešová 159
 18. Třetí rota. — Josef Kopta 161

H. Vesnická povídka a román.

19. Na vejminku. — Vítězslav Hálek 166
 20. Na Librově gruntě. — Tereza Nováková 169
 21. Zapadlí vlastenci. — Karel V. Rais 172

Ch. Román sociální.

22. Z malého světa. — Gustav Pfleger Moravský 178

I. Román společenský.

23. Eugenie Grandetová. — Honoré de Balzac. Přel. Otokar Šimek 180
 24. Otcové a děti. — Ivan Sergějevič Turgeněv. Přel. Ignác Hošek 185
 25. Letiace tiene. — Svetozár Hurban Vajanský 190

K. Psychologický román.

26. Zločin a trest. — Fedor Michajlovič Dostojevskij. Přel. B. Hula 193

27. Svatý Xaverius. — Jakub Arbes	198
---	-----

M. Román dobrodružný.

28. Tajemný ostrov. — Jules Verne. Přel. A. Koudelka	204
--	-----

*

*Pan amanuensis na venku aneb Putování za novelou. — Frant. Jaromír Rubeš	210
---	-----

<i>Slovníček k textům v čítance.</i>	214
--	-----

SEZNAM VYOBRAZENÍ.

* El. Krásnohorská.	28. K. Havlíček-Borovský.
** Krameriusovy Poštovské noviny.	29. Z Brixenu.
	30. Národní noviny.
	31. Podpis Havlíčkův.

Část I.

- Josef Dobrovský. (Od Fr. Tkadlika.)
Podpis J. Dobrovského.
- Ant. Jar. Puchmajer.
- Sebrání básní a zpěvů.
- K vlastenské mládeži.
(Z Jungmannovy Slovesnosti.)
- Jos. Jungmann.
- Nákres k Písní o zvonu.
- Slovesnost.
- Píseň Vyšehradská.
- Rukopis Královédvorský.
- Zelená hora u Nepomuku.
- Jan Kollár.
- Slávy deera.
- Z Kollárova dopisu.
- Ján Hollý.
- Frant. Palacký (v mladých letech).
- Dějiny národu Českého. (Faks.)
- Frant. Palacký (v pozdějších letech).
- Pavel Jos. Šafařík.
- Slovanské starožitnosti.
- F. L. Čelakovský.
Podpis Čelakovského.
- Kde domov můj? (Faks.)
- K. H. Mácha. (Podle obr. na Valdštejně.)
- K. H. Mácha. (Od M. Švabinského.)
- Hrad Kokořin.
- K. J. Erben.
- Polednice. (Faks.)
- Červená růžičko. (Záznam notový.)

* Jan Neruda.

Část II.

- G. G. Byron.
  - Koloseum.
  - A. S. Puškin.
  - Ad. Mickiewicz.
  - G. Preissová.
  - F. X. Svoboda.
  - M. A. Šimáček.
  - Ch. Dickens.
  - K. Šlejhar.
  - J. K. Tyl.
  - V. Beneš-Třebizský.
  - Al. Jirásek.
  - Lad. Nadáši. (Jégé.)
  - Viktor Dyk.
  - B. Benešová.
  - J. Kopta.
  - V. Hálek.
  - T. Nováková.
  - K. V. Rais.
  - G. Pflieger-Moravský.
  - H. Balzac.
  - I. S. Turgenčv.
  - Sv. Hurban-Vajanský.
  - F. M. Dostojevskij.
  - Jakub Arbes.
  - Jul. Verne.
- * Fr. Jar. Rubeš.